

JOURNALISTILIITON LUOTTAMUSHENKILÖVAALIOHJE

SJL:n työehtosopimuksissa olevien luottamushenkilösopimusten tarkoittamat pää- ja osastonluottamushenkilöiden vaalit seuraavalle kaksivuotiskaudelle (2024 – 2025) on järjestettävä **lokakuun loppuun mennessä**.

Valinnoista on tiedotettava liittoon ja omalle jäsenyhdistykselle **15.11. mennessä**. Ilmoittaminen liittoon tällä [lomakkeella](#).

Vaalit järjestetään kaikissa yrityksissä, jotka ovat jonkun SJL:n ja Medialiiton välillä sovitun työehtosopimuksen piirissä. Näitä ovat:

1. Lehdistön työehtosopimus

(sanomalehdet, aikakauslehdet, paikallislehdet, ja uutis- ja kuvatoimistot)

2. Kustannustoimittajien työehtosopimus

3. Sanoma Media Finlandin työehtosopimus

Nämä ohjeet eivät koske Yleisradion ja tv-tuotantoyhtiöiden luottamushenkilövalintoja.

1.10.2023	Äänioikeutettuja ovat yrityksessä 1.10. työsuhteessa olevat. Äänioikeutetun jäsenyyden SJL:ssa on oltava voimassa 1.10.	Ehdokasasettelu.
15.10.2023 (esimerkiksi)	Ehdokasasettelulle on varattava aikaa vähintään seitsemän (7) päivää. Jos ehdokkaita on useita, äänestys voidaan aloittaa aikaisintaan seitsemän (7) päivää ehdokasasettelun päättymisen jälkeen.	Ehdokasasettelu päättyy. Järjestetään vaalit.
30.10.2023	Vaali on toimitettava lokakuun aikana, mikäli liiton kanssa ei erikseen muuta sovita.	Pidetään vaalit, minkä jälkeen julistetaan vaalitulos.
15.11.2023	Valinnoista on tiedotettava liittoon ja omalle jäsenyhdistykselle 15.11. mennessä. Ilmoitus valituista on tehtävä siinäkin tapauksessa,	Onnitellaan valittuja luottamushenkilöitä hienosta työpanoksesta jäsenten edunvalvonnan

	että entinen pääluottamushenkilö on valittu uudelleen.	puolesta, toivotetaan voimia ja ollaan hänen tukenaan myötä- ja vastoinkäymisissä.
15.12.2023	Jos äänioikeutettu SJL:n jäsen katsoo, että vaalissa on menetelty virheellisesti, hän voi jättää kirjallisen valituksen asiasta SJL:n hallitukselle. Valitus on tehtävä viimeistään kuukauden kuluessa vaalin tuloksen julistamisesta.	

YHDISTYKSET VALVOVAT, ETTÄ OSASTOT VALITSEVAT

Yhdistysten tehtävä on valvoa, että luottamushenkilöt valitaan kaikissa toimituksissa/yrityksissä, joissa työskentelee **vähintään kolme SJL:n jäsentä**.

Liitto on lähettänyt nämä ohjeet sähköpostitse niihin toimituksiin (osastolle ja/tai pääluottamushenkilölle), joissa tänä vuonna on ollut pääluottamushenkilö tai yhteyshenkilö.

Yhdistyksiä pyydetään välittämään ohjeet uusille toimituksille ja niille toimituksille, jotka ovat laajentuneet vuoden aikana valintarajaan (vähintään kolme SJL:n jäsentä).

PERUSTA TYÖEHTOSOPIMUKSEN LUOTTAMUSHENKILÖSOPIMUKSESSA

Luottamushenkilövaalista ja valitun pää- tai osaston luottamushenkilön oikeuksista ja velvollisuuksista on sovittu SJL:n ja Medialiiton välisellä Luottamushenkilösopimuksella (lehdistön ja kustannustoimittajien työehtosopimuksen luku 10).

Sopimus, kuten työehtosopimuksen muukin sisältö, on luettavissa SJL:n verkkosivuilta (www.journalistiliitto.fi).

Sopimus kannattaa kerrata ennen vaalia, vaikka itse vaalista on kysymys vain 2-3 §:ssä.

MITÄ VALITAAN?

Pääluottamushenkilö

Kuhunkin yritykseen valitaan **pääluottamushenkilö**. Pääluottamushenkilölle valitaan myös **varaluottamushenkilö**.

Yrityksillä tarkoitetaan luottamushenkilösopimuksessa erillisiä yhtiöitä, pääasiassa osakeyhtiöitä.

Osaston luottamushenkilö

Osaston luottamushenkilöitä voidaan valita saman yhtiön sisällä erillisiin toimintayksiköihin, esim. eri lehtiin, eri toimituksiin, eri paikkakunnilla tai muuten päätoimipaikasta erillään oleviin toimituksiin jne. Osaston luottamushenkilö ei siis tarkoita toimitusosaston vaan yrityksen yksikön luottamushenkilöä.

Siitä, että osaston luottamushenkilö valitaan, on **sovittava etukäteen** työnantajan kanssa. Vain näin valinta ja sitä myötä valitun oikeudet tulevat luottamushenkilösopimuksen tarkoittamalla tavalla voimaan. Toimitusosasto ei siis yksipuolisesti voi päättää valita pääluottamushenkilön avuksi osastojen luottamushenkilöitä, vaikka se esimerkiksi toimituksen suuren koon takia olisi tarpeellista.

Niissä yrityksissä, joissa ei ennestään ole osaston luottamushenkilö/henkilöitä, vaikka tarvetta olisi, toimitusosaston on syytä aloittaa asiasta paikalliset neuvottelut.

Yhteyshenkilö

Jos yrityksessä ei ole pääluottamushenkilöä tai osaston luottamushenkilöä, voidaan tiedonkulun varmistamiseksi valita **yhteyshenkilö**.

Yhteyshenkilöllä ei ole luottamushenkilösopimuksen mukaisia oikeuksia, mutta hän voi käytännössä edustaa työpaikan SJL:n jäseniä. Tämä on tärkeää varsinkin, jos työpaikalla ei ole omaa SJL:n toimitusosastoa. Yhteyshenkilöt saavat SJL:n luottamushenkilöpostin ja he voivat soveltuvin osin osallistua SJL:n järjestämään luottamushenkilökoulutukseen.

KONSERNIN LUOTTAMUSHENKILÖT

Konserneissa vähintäänkin jokaiseen erilliseen yhtiöön valitaan pääluottamushenkilö.

SJL suosittelee, että konserneihin pitäisi muodostaa tarkoituksenmukaisella tavalla toimiva luottamushenkilöverkko. Jos samassa yhtiössä toimiville eri yksiköille ei voida valita omia pääluottamushenkilöitä, tulisi pyrkiä sopimaan tarkoituksenmukaisesta järjestelystä osastonluottamushenkilöineen. Ainakin yhteyshenkilö on syytä valita jokaiseen erilliseen toimintayksikköön.

KENELLÄ ON ÄÄNIOIKEUS?

Äänioikeus luottamushenkilövaalissa on käytännössä kaikilla yritykseen työsuhteessa olevilla SJL:n jäsenillä, joihin sovelletaan työehtosopimusta.

Työehtosopimuksen soveltamisalaan eivät kuulu sellaiset päätoimittajat tai vastaavat toimituksen esimiehet, joiden työsopimuksen mukaisena tehtävänä on työnantajan edustajana vastuullisesti hoitaa alaistensa toimihenkilöiden työehtoihin liittyviä kysymyksiä. Tällaisessa asemassa ei ole henkilö, joka hoitaa pelkästään käytännön työnjohtoon liittyviä tehtäviä. (Työehtosopimus 1 luku 1.1. Sopimuksen soveltamisala)

Sekä työsuhteen voimassaolon että jäsenyyden kannalta ratkaiseva päivä on **lokakuun ensimmäinen**.

Äänioikeutettuja ovat yrityksessä 1.10. työsuhteessa olevat työntekijät työsuhteen muodosta tai kestosta riippumatta. Äänioikeutettuja ovat myös sairauslomalla sekä äitiys-, hoito-, vuorottelu- tai opintovapaalla olevat sekä asevelvollisuuttaan suorittavat, joiden työsuhde jatkuu.

Äänioikeutta ei ole yrityksestä eläkkeellä olevilla tai freelancereilla, koska he eivät ole työsuhteessa yritykseen.

Äänioikeutetun jäsenyyden Suomen Journalistiliitossa on oltava voimassa 1.10.

Jos liittymis- tai eroamispäivistä tai ylipäänsä jäsenyydestä on epäselvyyttä, asian voi tarkistaa liiton toimistosta. Jäsenmaksuperinnän voimassa olon voi valtakirjaperinnän piirissä olevien osalta tarkistaa myös oman yrityksen palkkakonttorista.

Käytännössä äänioikeutettujen luettelo on laadittava kirjallisena silloin, jos ehdokkaita on useita ja valinta ratkaistaan vaalilla.

KUKA ON VAALIKELPOINEN?

Pääluottamushenkilöksi ehdolla olevan tulee olla työehtosopimuksen soveltamisalalla toimiva SJL:n jäsen, joka on ollut yrityksen palveluksessa vähintään vuoden.

Ellei ketään yhden vuoden ajan yrityksen palveluksessa ollutta henkilöä ole, voidaan luottamushenkilöksi valita lyhemmänkin ajan palveluksessa ollut ehdot muuten täyttävä henkilö.

TIETOA JA MAHDOLLISUUS OSALLISTUA KAIKILLE

Vaalitoimitsijat ja vaalin käytännön järjestäminen

Toimitusosaston on hyvissä ajoin päätettävä, miten ja milloin vaali toimitetaan. Vaali on toimitettava **lokakuun aikana**, mikäli liiton kanssa ei erikseen muuta sovita.

Käytännön tehtäviä hoitamaan on aiheellista valita tarpeellinen määrä vaalitoimitsijoita. Heidän vastuullaan on huolehtia, että ehdokasasettelu, äänestys, äänten lasku ja tuloksen ilmoittaminen sujuvat asianmukaisesti.

Äänestysaikoja ja -paikkoja on järjestettävä niin, ettei osallistuminen kaadu etäisyyksiin tai hankaliin työaikoihin. Tarvittaessa vaali voi jatkua useana päivänä. Etäällä keskustoituksesta työskenteleville äänioikeutetuille voidaan järjestää mahdollisuus postiäänestykseen.

Vaalitoimitus konsernissa

Konsernin yhteisen pääluottamushenkilön valitsevat kaikki ao. konsernissa työskentelevät äänioikeutetut yhdessä. Osastonluottamushenkilön kukin toimitus valitsee itselleen itse.

Konsernikohtaisessa vaalissa on syytä olla vaalitoimisija jokaisessa vaaliin osallistuvassa yksikössä. Vaalitoimitsijoiden yhteistyö ja asioiden huolellinen valmistelu etukäteen on erittäin tärkeää.

Mikäli konsernin pääluottamushenkilöksi on useita ehdotuksia, vaali käydään samanaikaisesti kaikissa toimituksissa.

Tiedotus ja ehdokasasettelu

Ehdokasasettelu takaa sen, että kaikki äänioikeutetut tietävät hyvissä ajoin ennen mahdollista äänestystä, kuka on ehdolla.

Tieto ehdokasasettelun alkamisesta ja sen päättymisestä, ehdokkaista ja vaaliajankohdasta on pyrittävä saattamaan kaikkien äänioikeutettujen ulottuville esim. henkilökohtaisella sähköpostilla. Osasto voi päättää tarkoituksenmukaisesta tavasta tiedottaa.

Ehdokasasettelulle on varattava aikaa vähintään seitsemän (7) päivää.

Jos ehdokkaita on useita, **äänestys voidaan aloittaa aikaisintaan seitsemän (7) päivää ehdokasasettelun päättymisen jälkeen.**

MILLOIN TARVITAAN ÄÄNESTYS?

Ios ehdokkaita on vain yksi, äänestystä ei tarvita.

Ehdokasasettelun avulla voidaan keventää vaalimenettelyä, jos työpaikalla jo ennalta vallitsee yhteisymmärrys valinnoista. Jos ehdokasasettelussa on tullut vain yksi ehdokas ao. tehtävään, varsinaista äänestystä ei tarvita.

Osaston hallitus toteaa ehdokasasettelun tuloksen ja toteaa ainoan ehdokkaan tulleen valituksi pääluottamushenkilöksi. Jos osastolla ei ole hallitusta, tuloksen toteavat vaalitoimitsijat.

Ios ehdokkaita on useampia, käydään vaali suljettuna lippuäänestyksenä.

Ns. sopuvaalia tai avointa äänestystä SJJ ei hyväksy.

Jos ehdokkaita ei ole lainkaan, käydään suljettu lippuäänestys

Mikäli määräaikaan mennessä ei ole asetettu yhtään vaalikelpoista ehdokasta, suljetussa lippuäänestyksessä voidaan äänestää ketä tahansa vaalikelpoista jäsentä.

Varapääluottamushenkilön valintatapa on toimitusosaston päätettävissä.

Toimitusosaston on jo vaalin toteuttamista suunniteltaessa päätettävä, **miten varapääluottamushenkilö valitaan**. Menettelystä on päätettävä etukäteen, jo ennen ehdokasasettelun alkua.

Mahdollisuuksia on useita, esimerkiksi

- Ehdokasasettelussa pyydetään erikseen ehdokkaita varapääluottamushenkilöiksi. Jos siinä esitetään vain yhtä henkilöä, hänen valintansa todetaan samoin kuin pääluottamushenkilönkin valinta.
- Jos ehdokkaita sekä pääluottamushenkilöksi että varapääluottamushenkilöksi on enemmän kuin yksi, vaalit käydään samanaikaisesti erillisinä vaaleina. Tällöin on varmistettava esim. erivärisin äänestyslipuin, että äänestäjät tietävät kummasta vaalista on kysymys.
- Ehdokasasettelussa ei erikseen pyydetä ehdokkaita varapääluottamushenkilöksi, vaan tehtävään valitaan pääluottamushenkilön vaalissa toiseksi eniten ääniä saanut.
- Varapääluottamushenkilön vaaliin ryhdytään vasta, kun pääluottamushenkilön vaalin tulos on ratkennut

VAALIT JA ÄÄNTENLASKU

Vaali on toimitettava suljettuna lippuäänestyksenä ja niin että vaalisalaisuus säilyy.

Heti vaalin päätyttyä lasketaan äänet. Valituksi tulee eniten ääniä saanut ehdokas. Äänten mennessä tasan ratkaisee arpa.

Vaalitoimituksen kulusta pidetään vaalipöytäkirjaa. Sen malli löytyy esim. liiton verkkosivuilta.

Vaalin tuloksen vahvistaa toimitusosaston hallitus tai sen puuttuessa v vaalitoimitsijoiden kokous.

Toimitusosasto säilyttää vaalipöytäkirjan, äänestysliput yms. viralliset paperit vähintään kolmen kuukauden ajan siltä varalta, että vaali myöhemmin asetettaisiin kyseenalaiseksi. Paperit voidaan jättää myös esim. yhdistyksen säilytettäväksi.

VALINNASTA ON ILMOITETTAVA – MYÖS JOS ENTINEN JATKAA

Valinnoista (pääluottamushenkilö ja varahenkilö, osaston luottamushenkilö ja varahenkilö, yhteyshenkilöt, myös työsuojeluvaltuutettu varahenkilöineen) on ilmoitettava välittömästi **sekä liittoon että omaan jäsenyhdistykseen**.

Ilmoituksen liittoon voi tehdä liiton nettisivuilla olevalla sähköisellä lomakkeella tai samat tiedot sisältävällä sähköpostiviestillä. Yhdistykset ohjeistavat osastoja omista menettelyistään.

Ilmoitusten on oltava perillä 15.11. mennessä.

Ilmoitus valituista on tehtävä siinäkin tapauksessa, että entinen pääluottamushenkilö on valittu uudelleen. Liitto ilmoittaa työehtosopimuksen mukaisesti kirjallisesti työnantajalle valituista luottamushenkilöistä. Vasta liiton ilmoitus tekee luottamushenkilön asemasta virallisen.

VAALISTA VALITTAMINEN

Jos äänioikeutettu SJL:n jäsen katsoo, että vaalissa on menetelty virheellisesti, hän voi jättää kirjallisen valituksen asiasta SJL:n hallitukselle. Valitus on tehtävä viimeistään kuukauden kuluessa vaalin tuloksen julistamisesta.

Liiton hallitus voi määrätä toimitettavaksi uuden vaalin, jos havaitsee, että luottamushenkilösopimuksen määräyksistä tai annetuista ohjeista on olennaisesti poikettu.

PÄÄLUOTTAMUSHENKILÖN EROAMINEN

Jos pääluottamushenkilö toimikauden aikana kieltäytyy tai eroaa tehtävästä, kuolee tai siirtyy pois työehtosopimuksen soveltamisalalta, siirtyy varahenkilö ilman eri vaalia pääluottamushenkilöksi.

Uusi varahenkilö valitaan tällöin toimitusosaston päättämällä tavalla, kuten pääluottamushenkilövaalinkin yhteydessä.

LUOTTAMUSHENKILÖ- JA TYÖSUOJELUVAALIN YHDISTÄMINEN

Työsuojeluvaltuutettujen valinta noudattaa samaa kaksivuotisrytmiä kuin luottamushenkilövalinnat. Niissä toimituksissa, joissa valitaan toimituksellisen henkilöstön oma työsuojeluvaltuutettu, työsuojeluvaali voidaan järjestää yhdessä luottamushenkilövaalien kanssa lokakuun aikana.

Toimituksellinen henkilöstö voi valita oman työsuojeluvaltuutetun edellyttäen, että toimituksellisia toimihenkilöitä on työpaikalla vähintään kymmenen ja että paikallisesti on yhteisesti todettu toimituksen olevan työsuojelullisten näkökohtien ja lain tarkoittaman yhteistoiminnan kannalta tarkoituksenmukainen kokonaisuus. (Työehtosopimuksen 15. luku Työsuojelu toimituksissa)

Ne toimitukset, joissa toimitus ei valitse omaa työsuojeluvaltuutettua, osallistuvat työsuojeluvaaliin yhdessä yrityksen muun henkilöstön kanssa marras-joulukuussa.

Vaaleja yhdistettäessä on otettava huomioon mm. erilaiset äänioikeusperusteet. Työsuojeluvaalissa on äänioikeus ja vaalikelpoisuus järjestäytymisestä riippumatta jokaisella vaalipäivänä työsuhteessa olevalla. Luottamushenkilövaalissa äänioikeutettuja ovat ainoastaan SJL:n jäsenet.

Toimitusten omissa työsuojeluvaaleissa voidaan noudattaa pääluottamushenkilövaalin ohjeita.

LISÄÄ OHJEITA

SJL:n verkkosivuilla:

<http://www.journalistiliitto.fi/edunvalvonta/luottamushenkilö/>

palvelujohtaja Simon Huldén puh. 040 719 3328, simon.hulden@journalistiliitto.fi

jasenasiat@journalistiliitto.fi